

‘Boosheid, frustratie, ergernis lost niets op, we hebben behoefte aan begrip’

Apothekers in Twente onder druk door medicijn-schaarste

Apothekers in Twente luiden de noodklok. Door onder anderen problemen op het gebied van kwaliteit, distributie en productie onder leveranciers is een tekort aan medicijnen ontstaan. Dat leidt tot onverkwikkelijke situaties in de Twentse apotheken.

Scheldpartijen, bedreigingen, boosheid en verdriet komen dagelijks voor in één van de bijna 70 apotheken die in Twente gevestigd zijn. “Apothekers en apothekersassistentes zijn elke dag veel tijd kwijt aan het zoeken naar geschikte oplossingen, maar dit probleem speelt landelijk en is niet vanuit Twente op te lossen. In veel gevallen lukt het om een geschikt alternatief te vinden, maar niet altijd en zeker niet altijd naar wens van de patiënt” laat Lisette Darman, apotheker in Haaksbergen weten. In een enkel geval wacht iemand al sinds de zomer van 2021 op een medicijn.

De Twentse Apothekers Organisatie TAO-UA heeft de ervaringen van de aangesloten apothekers geïnventariseerd en het resultaat is schokkend. Met name medicatie om Reuma en Parkinson te behandelen en bepaalde antibiotica zijn niet of nauwelijks verkrijgbaar. “We proberen iedereen die komt, zo goed mogelijk te helpen,” zegt Frank van Tiggele, apotheker in Losser. “Dat doen we door het verstrekken van gelijkwaardige medicijnen van een ander merk, door uit te wijken naar andere sterktes, door een alternatief geneesmiddel te verstrekken en soms medicijnen in het buitenland te kopen. Maar dat kan lang niet altijd. Mensen met bijvoorbeeld Parkinson zijn vaak erg nauwkeurig ingesteld op het medicijn dat ze gebruiken. Als je daarin gaat schuiven is er een behoorlijke kans op een verminderd of juist versterkt effect, met allerlei klachten tot gevolg. Ook kan het wisselen in sterkte van medicijnen leiden tot misverstanden bij de patiënt zelf, waardoor de veiligheid in het geding komt. Dat is een zeer onwenselijke situatie.”

Meer dan 100 bestellingen niet geleverd

Het medicijntekort is een landelijk probleem. Fabrikanten hebben in toenemende mate te kampen met distributieproblemen, er worden partijen grondstoffen of medicijnen afgekeurd omdat de kwaliteit niet toereikend is en er zijn logistieke problemen. Veel grondstoffen voor medicijnen komen uit Azië en dat betekent dat een geneesmiddel een lange weg te gaan heeft voordat het in Twente is. En onderweg kan er van alles mis gaan.

In 2021 duurde een tekort van een medicijn gemiddeld 88 dagen en bleek 58% van de tekorten binnen 2,5 maanden opgelost. Uit cijfers van de landelijke apothekersorganisatie KNMP blijkt dat er vorig jaar een tekort aan 1007 verschillende medicijnen is geweest. In Twente heeft een apotheker ruim 150 bestellingen openstaan

die maar niet wordt geleverd. “We proberen iedereen zo goed mogelijk te helpen,” weet Frank van Tiggele, “maar niet alles is eenvoudig op te lossen. Als je een Parkinsonpatiënt een gelijkwaardig, maar ander medicijn verstrekt, dan kan dat zijn bewegingsvrijheid enorm beperken. Maar bij andere aandoeningen kan een ander medicijn een prima oplossing zijn. Het is en blijft maatwerk.”

Boosheid en agressie

De Twentse apothekers hopen op begrip, want de emoties lopen soms hoog op. Een dreigende toon aanslaan, boos worden en baliemedewerkers uitschelden helpt niets. “En wij staan met lege handen. Wat je niet krijgt aangeleverd kun je niet uitgeven,” weet Lisette Darman. “Sterker, ik begrijp veel mensen ook heel goed. Ze hebben vertrouwen in een medicijn, in een bepaald merk en dan is het er niet. Dat maakt machteloos en verdrietig, daar hebben we echt wel begrip voor”

Een deel van het probleem ligt bij het ministerie van VWS en de zorgverzekeraars. Door overheidsmaatregelen en het beleid van zorgverzekeraars liggen de prijzen van geneesmiddelen in Nederland erg laag, waardoor fabrikanten in sommige gevallen een andere koers zijn gaan varen. Als er een probleem ontstaat met de productie of het transport van een medicijn en er ontstaat een tekort, dan zal een fabrikant de beperkte voorraad in eerste instantie aan landen leveren waar de medicijnprijzen hoger liggen en staat Nederland dus achteraan in de rij. Ook het voorkeursbeleid van zorgverzekeraars speelt hierin een rol. Met het voorkeursbeleid wordt het leveren van medicijnen voor bepaalde aandoeningen landelijk aan een bepaalde fabrikant gegund. Die fabrikant is daar erg blij mee, maar het heeft wel tot gevolg dat andere medicijnfabrikanten zich op andere middelen gaan concentreren. “En als de voorkeursfabrikant dan niet kan leveren, dan zijn de alternatieve merken vaak maar beperkt voorhanden. De lage geneesmiddelprijzen en het voorkeursbeleid hebben forse kostenbesparingen opgeleverd en die besparing komt ook de premiebetaler ten goede. Maar dit is dus de keerzijde ervan” zegt Van Tiggele.

Plan van aanpak

De Twentse apothekers kijken ook met een schuin oog naar de zorgverzekeraars. Mensen die premie betalen hebben recht op zorg. “Tientallen keren per dag wringen apothekers zich daarom in allerlei bochten om alles zo goed mogelijk op te lossen. Maar de enorme hoeveelheid tijd die dat kost krijgen we niet vergoed, we kunnen het niet verhalen op de verzekeraars” stelt Darman.

Inmiddels worden er oplossingen bedacht om het probleem aan te pakken. Zo wordt gekeken of medicijnen of grondstoffen dichterbij huis geproduceerd kunnen worden, of

dat er meerdere fabrikanten in aanmerking kunnen komen voor het leveren van een voorkeursmedicijn. Daarnaast zijn er plannen vanuit de overheid voor het aanleggen van een zogenaamde 'ijzeren voorraad'. Dit betekent dat er voor alle medicijnen in Nederland een landelijke voorraad voor 2,5 maand wordt aangelegd. Maar het doorvoeren van deze plannen kost helaas veel tijd, is erg kostbaar en blijkt ingewikkeld, mede ook door Europese bepalingen.

Begrip

Ondertussen zitten de apothekers in Twente behoorlijk met de situatie in hun maag. "We hopen echt op begrip van de zorggebruiker. Er wordt landelijk al lange tijd gewerkt aan oplossingen, maar de lokale apotheek is hier ook van afhankelijk en kan dus niet altijd leveren naar wens. Intimidatie en bedreigingen aan de balie zijn daarbij misplaatst en veranderen ook niets aan de situatie. Niemand heeft er iets aan, dus laten we daar alsjeblieft mee stoppen," aldus Frank van Tiggele.

Noot voor de pers:

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met:

Lisette Darman 06 – 1500 4556, apotheker in Haaksbergen

Frank van Tiggele, 06 – 4867 9082, apotheker in Losser.